

Ξε, καὶ ἦν πολυεὶδῆ συνέθεσαν ἀπορήματα. Ἐξ-
τάσεως δὲ γενομένης ἀπεδείχθη, ὅτι αἷτιος τοῦ κα-
κοῦ ἐγένετο ἀκατάλληλός τις ἐπιστάτης· ὅθεν πάν-
τες οἱ καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι παρακαλοῦσιν, ὥς
φαίνεται ἐν τοῖς ὑπὸ στοιχ. Α. πρακτικοῖς, τὴν κυ-
βέρνησιν νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτοὺς νὰ συστήσωσιν ἐπι-
στάτην δεδοκιμασμένης ἱκανότητος, οἷος εἶναι ὁ Α-
πόστολος Ἰωάννου, ὑπὲρ οὗ καὶ ἐγὼ προσθέτω τὰς
ἐμὰς παρακλήσεις.

9. Περὶ τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς.

Ἡ ἐν τῷ νεκροταφείῳ θέσις τῆς σχολῆς εἶναι πολ-
λαχῶς λίαν ἀκατάλληλος, ἐν ἐνδεχομένη δὲ ἐπιδη-
μίᾳ καὶ ἱκανῶς ἐπικίνδυνος· ἡ χωρητικότης τοῦ οἴ-
κοδομήματος δυσκόλως ἐξαρκεῖ εἰς τοὺς μαθητάς·
εἶναι δὲ ἀνάγκη νὰ κατασκευασθῇ περίβολος ὕψισθεν
τοῦ καταστήματος, διότι μεταξὺ τῶν ἀποπάτων καὶ
αὐτοῦ, εἶναι γήπεδον χρησιμεῦον σήμερον εἰς πρό-
χειρον ὁδόν. Τὸ εἰς τὰς συνεδριάσεις τοῦ συμβουλίου
τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγ. Γεωργίου προσδιορισμένον δωμά-
τιον πρέπει νὰ παρχωρηθῇ εἰς τὴν σχολήν, διὰ νὰ
χρησιμεύσῃ εἰς κοιτῶνα, διότι σήμερον αἱ κλῖναι εἶ-
ναι πλησιέστεραι τοῦ δέοντος πρὸς ἀλλήλους.

Οἱ μαθηταὶ εἶναι εὐσταθεῖς καὶ κόσμιοι καὶ τὰ
τῶν κλινῶν αὐτῶν ἱκανῶς καθάρια. Εἶναι δὲ 11·
4 ἐκ Σύρου, 2 ἐκ Τήνου καὶ ὁ ἰδίαις σπουδάζοντες
δαπάναις. Αποτελοῦσι δύο τάξεις, ἀλλ' ἐν τῇ ἀνω-
τέρᾳ ἐλλείπει ἔτι ἡ διδασκαλία τοῦ τελετουργικοῦ.
Τὰ μαθήματα γίνονται τακτικῶς καὶ οἱ μαθηταὶ
φρίνονται ἱκανῶς ἐπιμελεῖς.

Ἡ βιβλιοθήκη τῆς σχολῆς ἔχει ἀνάγκην βιβλίων
τινῶν, ὧν τὴν ἀποστολὴν μὲ παρακάλει ὁ διευ-
θυντὴς νὰ ἐπισπεύσῃ, θεωρῶν αὐτὰ ἀναγκαῖα εἰς
τὰς μελέτας διδασκόντων καὶ διδασκόμενων. Ἡ δὲ
περὶ τούτων σημείωσις περιέχεται ἐν τῇ πρὸς με ἀ-
ποστολῇ τοῦ διευθυντοῦ, ἣν ἐπὶ τούτῳ ἐπισυνάπτω
ὑπὸ στοιχ. ΙΑ'. παρακαλῶν τὸ ὑπουργεῖον νὰ δια-
τάξῃ τὰ περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν ζητούμενων.

Ἡ ἐπιθεώρησις τῶν ἐν Σύρῳ διδασκηρίων ἐγένετο
κατεσκευασμένη, διότι τὸ ὑπουργεῖον μοι παρέσχε
τὴν κατ' αἵτησίν μου ὁκταήμερον ἄδειαν ἀπουσίας·
ταύτης δὲ τὰς τρεῖς ἡμέρας προλαβὼν εἶχον κα-
τανελῶσαι, ὅτε ἡ περὶ ἐπιθεωρήσεως διαταγὴ μοι
ἐπεδόθη, ἣτοι πάντα μόνος ἡμέρας πρὸ τοῦ ἐκ Σύ-
ρας ἀπόπλου μου. Ἐν τῇ δικστήματι τούτῳ ἱκανῶς
ἐλλείψεις ἠδυνήθην νὰ παρατηρήσω· πέποιθα δὲ, ὅτι
χρονιωτέρως τις καὶ ἀκριβεστέρας ἐπιθεώρησις ἤθελε
καταδείξει καὶ ἄλλας καὶ κατὰσταθῇ ὠφελιμωτέρας.

Ἐκ τῶν ἐλλείψεων τούτων, ὧν ἕνεκα ἀκατάλο-
γιστος ἐπιγίνεται βλάβη εἰς τὰ σπουδαιότατα τῶν
κοινῶν συμφερόντων, τὰς διὰ τῶν τοπικῶν μέσων

ἐπανορθωτέας ἀνεκοίνωσα εἰς τοὺς ἔχοντας συμφέ-
ρον εἰς ἐπανόρθωσιν αὐτῶν καὶ ὑπεύθυνον αὐτὰς εἰς
τὴν νομαρχίαν, ὅπως πράξῃ, ὅ,τι δέον εἰς ταχείαν
περιοπὴν καὶ περιστολὴν αὐτῶν.

Ἀλλὰ γενικωτέρως τινὰ ἐλλείψιν τῆς τε ἰδίας καὶ
δημοσίας πανταχοῦ παρ' ἡμῶν γενομένης ἀνατροφῆς
μετὰ λύπης καταδεικνύω εἰς τὴν Κυβέρνησιν, τὴν
ἐξασθένεισιν, λέγω, τῶν θρησκευτικῶν αἰσθημάτων·
διότι ἐκ τούτων πηγάζει ἡ συναίσθησις τοῦ καθή-
κοντος καὶ ἡ εἰς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἐνίσχυσις. Εἰς τὴν
Κυβέρνησιν δὲ ἀπόκειται νὰ ἐπινοήσῃ ὅσον τάχιον
τὰ προσφορώτατα μέσα τοῦ νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ζωτι-
κὸν τοῦτο στοιχεῖον εἰς τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν
ἀγωγὴν.

Περὶ δὲ τῶν σημειωθεισῶν ἐν τῇ ἐκθέσει τάχῃ
ἐλλείψεων, εἰς τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο ἐπίσης ἀπόκειται
νὰ διατάξῃ τὴν νομαρχίαν Κυκλάδων νὰ λάβῃ πρὸ
ὀφθαλμῶν καὶ ἐκτελέσῃ δραστηρίως ὅσα τοῦτο ἐγ-
κρίνη πρόσφορα εἰς βελτίωσιν τῶν διδασκηρίων τῆς
Σύρας, ἥτις διὰ τὸ φιλόνομον καὶ δραστήριον καὶ
φιλόκαλον τῶν κατοίκων αὐτῆς εἶναι ἀξία τῆς μερί-
μνης τῆς Κυβερνήσεως. Εἰς τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο τέ-
λος ἀπόκειται νὰ προνοήσῃ καὶ περὶ τῶν μέσων δι'
ἧν δύναται νὰ ἐπανορθώσῃ αἷτια γενικωτέρας τινος
μεταρρυθμίσεως δεόμενα.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 26 Δεκεμβρ. 1863.

Ἐμὶ δὲ εὐπειθέστατος

(Τ. γ.)

Γ. Γ. ΠΑΠΗΛΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.

ΑΘΗΝΑΙΟΝ.

Ἐκ τῆς παρτιθεμένης ἀγγελίας μανθάνει ὁ ἀνα-
γνώστης ὅτι ἰδρῶθη ἐν Ἀθήναις Σύλλογος, σκοπῶν τὴν
παράδοσιν μαθημάτων, χρήσιμον ἥμα δὲ καὶ τερ-
πνὴν ἐχόντων τὴν ὑπόθεσιν. Τῶν μαθημάτων τούτων
τὰ ἀντικείμενα δὲν ἔχουσι σειρὰν ἢ συνέχειαν, ἀλλ'
ἕκαστος τῶν τοῦ Συλλόγου ἐκλέγει ὅ,τι νομίζει πε-
ρίεργον καὶ ὠφέλιμον, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Ἐ-
σπερίας, ὅπου γίνονται αἱ λεγόμεναι Conférences,
Lectures, Causeris καὶ τὰ παρόμοια.

Τὴν ἰδέαν τῆς συστάσεως τοιοῦτου Συλλόγου πρὸ
πολλοῦ ἔχοντες τινες τῶν ἡμετέρων ἀνεκοίνουν συν-
εχῶς πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐσπεύδον πρὸς τὴν πραγ-
ματοποίησιν αὐτῆς· ἀλλ' ὁ φόβος μὴ ἀποτύχῃ διὰ
τὴν ἐπικρατοῦσαν ῥοπὴν πρὸς τὴν πολιτικὴν λεσχί-
νειαν ἀναγκάτιζε τὴν προθυμίαν αὐτῶν. Δύο τινὰ
ὅμως ἐνεθάρρουν ἐσχάτως αὐτοὺς ν' ἀνανεύσωσι
τὴν ἀρχαίαν ταύτην ἰδέαν· πρῶτον ἡ πεποίθησις, ἣ-
τις φαίνεται διαδιδόμενη καθ' ἑκάστην, ὅτι ἡ εὐδαι-

μονία τῆς πατρίδος, καὶ τοὶ ὀφείλομεν πάντες νὰ μεριμνῶμεν περὶ αὐτῆς, δὲν ἀποτελεῖται ἐκ μόνον τῶν περὶ τὰ πολιτικὰ συζητήσεων, καὶ ὅτι μάλιστα ἡ ἰδίως εἰς αὐτὰς προσκόλλησις ἐρεθίζει τὰ πάθη, μακραίνει τὴν φαντασίαν καὶ ἀδιακόπως ἀνερρίπ-
ζει τὴν ἀνησυχίαν ἐκείνην, ἥτις καὶ τὰ δημόσια βλάπτει καὶ τὰ ἰδιαίτερα ζημιοῖ· δεύτερον, τὸ πα-
ράδειγμα τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Φιλολογικοῦ Συλλόγου (διότι δὲν θέλομεν περιχυτολογεῖν νὰ εἰπώμεν ὅτι δὲν ἐμιμήθημεν αὐτὸ), οὐ τινος τὰ ἔρ-
γα, ὡς παλλάκις ἐγένετο λόγος ἐν τῷ ἀνά χειρας συγγράμματι (1), ἀπεδείχθησαν καρποφόρα καὶ κοινωφελῆ.

Ἀλλὰ θέλει ἐπιτύχει τὸ ἐπιχείρημα, εἰ καὶ μόνον σκοπὸν ἔχει τὴν κοινὴν ὠφέλειαν; Ἐὰν κρίνωμεν ἐκ τῶν ἐνομάτων, ἅτινα ἀναγινώσκουμεν ὑπὸ τὴν ἀγγελίαν, ἡ ἀπόκρισις δὲν φαίνεται δύσκολος· διότι πάντες, ὡς γνωστὸν, πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀγωνίζον-
ται ὑπὲρ τοῦ ἔθνους διὰ τε λόγου καὶ γραφῆς, διὰ τε διδασκαλίας καὶ ἐκδόσεως συγγραμμάτων. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀρκεῖ μόνον· ἀπαιτεῖται καὶ ἡ παρὰ τοῦ κοινοῦ ἐνίσχυσις. Ἐνίσχυσιν δὲ δὲν ἐννοοῦμεν ὕλι-
κὴν· διότι ἡ ζητούμενη εὐτελής συνδρομὴ ζητεῖται ὅπως χρησιμεύσῃ εἰς διακόσμησιν τῆς αἰθούσης τῶν παραδόσεων· ἀλλ' ἠθικὴν. Ἐὰν τὸ κοινὸν τῶν Ἀθη-
νῶν δείξῃ, ὡς καὶ τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅτι εὐχαριστεῖται ν' ἀκροᾶται τῶν διδασκομένων καὶ ὅτι καρποῦται τινὰ ὠφέλειαν, ὁ ζῆλος τῶν ἰδρυσάν-
των τὸν Σύλλογον θέλει διπλασιασθῇ, εἰ δυνατόν· ὑπάρχοντος δὲ ζήλου, καὶ ὑπαρχούσης ἐνισχύσεως, οὐ μόνον ἡ ἐπίτευξις ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἔρ-
γων τοῦ Συλλόγου ἔσται βεβαία.

Ἀλλὰ καὶ εἰς ἐν τι ἄλλο ἀνάγκη νὰ ἐλκύσωμεν τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου· ἡ ἀγγελία λέγει χάριν τίνων θὰ γίνωνται αἱ παραδόσεις. Θεωρίζῃ ἄρα ὑψηλαί, καὶ ἐπιστημονικαὶ δογματολογίαι, καὶ ὑπερβατὰ διδάγματα δὲν θέλουσιν ἡχῆσαι ἐν τῇ αἰ-
θούσῃ τοῦ Συλλόγου. Ἐὰν καὶ πρὸς μόνον τὸ ἔτε-
ρον τῶν φύλων εὐτυχήσωσι νὰ φανῶσι χρήσιμα τὰ μέλη αὐτοῦ, θέλουσι μακαρίσει ἑαυτά. Ὁ Πλάτων ἐνομάζει ἡμίσειαν τὴν πολιτείαν ἐκείνην, ἐν ᾗ πα-
ραμελεῖται τῶν γυναικῶν ἡ ἐκπαίδευσις, ἐνῶ ἄλλως λέγει θὰ ᾗτο διπλασία. Ἐκπαίδευσιν δὲ ἐνόει ὁ Ἀ-
θηναῖος φιλόσοφος οὐχὶ τὴν μάθησιν ἐπὶ ὧν ἐξαμέτρων καὶ τριμέτρων καὶ ἀναπνίστων καὶ τροχαίων καὶ πάντων δὴ τῶν λεγομένων μέτρων, ὅπως συνήθως γίνε-
ται ἐν τοῖς ἡμετέροις παρθεναγωγείοις, ἀλλὰ τὴν ἀπόκτησιν γνώσεων ἀναγκαίων πρὸς ῥύθμισιν τοῦ νοῦς καὶ τοῦ στήθους, καὶ ὀρθὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ

καθήκοντος. Τοιαύτας ἄρα, ταπεινάς μὲν ἀλλὰ χρη-
σίμους γνώσεις θέλει προσπαθῆσαι νὰ διχῶσθαι ὁ Σύλλογος, μὴ ἀποτεινόμενος πρὸς σοφοὺς ἀλλὰ πρὸς τοὺς πολλοὺς, δι' οὓς καὶ μάλιστα ἰδρύθη.

Ἰδοὺ ἡ ἀγγελία·

«Ὡς ἐν τῶν τελεσφορωτάτων, καὶ εἰς κοινω-
ρίαν ἀνεπτυγμένην καὶ πεφωτισμένην· ἀναγκαίων σχεδὸν ἐκπαιδευτικῶν μέσων, ὁμοιοποιεῖται κοινῶς καὶ τὸ τῶν δημοσίων ἀκροάσεων. Διότι ἐκτὸς τῶν ἐπιστημονικῶς κατηρτισμένων, ὑπάρχουσιν ὅπως ἀπαιταχοῦ, οὕτω καὶ παρ' ἡμῶν, καὶ τάξεις ἡλίων πολιτῶν, οἵτινες καὶ περ ἀμοιρῆσαντες ἀνωτέρας τακτικῆς καὶ συστηματικῆς ἐκπαιδεύσεως, εἰς ἡλ-
λότρια δὲ τῶν ἐπιστημῶν καὶ γραμμάτων ἔργα ἀπη-
σχολημένοι, ἐπιθυμοῦσιν ὅμως ν' ἀφιερῶσιν, ὅσας ἡλίας διὰ σχολῆς ὥρας ἄγουσιν, εἰς ἀκρό-
ασιν εὐλήπτου καὶ περιεκτικῆς παραδόσεως περὶ ἀντικειμένου τινός, τερπνοῦ ἅμα καὶ χρησίμου ἐκ τοῦ ἀκρωτίου θησαυροῦ τῶν ἐπιστημῶν, ὅστις συν-
απεταμιεύθη ἐκ τῆς μακραίωνος σπουδῆς καὶ με-
λέτης τῆς φύσεως καὶ τοῦ πνεύματος. Ἰδίως δὲ καὶ ζωηρότερον αἰσθάνεται τὴν ἠθικὴν ταύτην ἀνάγκην τὸ παρ' ἡμῶν καλὸν φῶλον, αἵτινες καὶ πνευ-
ματικῆς ἀναπτύξεως ἀνωτέρας εὐμοιρῆσαι, καὶ ὑπὸ φιλομούσου ζήλου πρὸς πᾶν ὅτι καλὸν ἐν τοῖς γράμμασι καὶ ταῖς ἐπιστήμασι διαφλεγόμεναι, στε-
ροῦνται ὅμως καὶ τῶν μέσων καὶ τῆς ἐυκαιρίας πρὸς ἀπόλαυσιν τοιαύτης πνευματικῆς τροφῆς.

«Εἰς τὴν διπλὴν ταύτην, πολλὰχόθεν καὶ πολλαχῶς ἐκδηλωθεῖσαν καὶ καταφατῇ γενομένην, ἀνάγκην τῆς ἡμετέρας κοινωρίας ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐπαρκίσωμεν κατὰ τὸ δυνατόν οἱ ὑποφαινόμενοι, συν-
ελθόντες κατηρτίσθημεν εἰς Σύλλογον ὑπὸ τὸ ὄ-
νομα ΑΘΗΝΑΙΩΝ, ἐπὶ τῷ σκοπῷ συγκροτήσεως Ἑταιρίας ὁμωνόμου, ἐντὸς τῆς ὁποίας τὰ μέλη τοῦ Συλλόγου θέλουσι διδάσκη ἐκ περιτροπῆς μαθήμα-
τα τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν, περίεργα ἅμα καὶ χρήσι-
μα, καὶ κατὰ τρόπον ὅσον ἔνεστι προσιτὸν εἰς τὴν κοινὴν κατάληψιν.

«Ἡ διδασκαλία θέλει γίνεσθαι κατ' ἀρχὰς ἀπαξ τοῦλάχιστον τῆς ἐβδομάδος, καθ' ὥρας, δι' ἰδι-
αιτέρου προγράμματος ὁρισθησομένης.

«Εἰς τὴν αἰθουσαν τῶν παραδόσεων εἶνε δεκτὰ μόνον τὰ μέλη τῆς ἑταιρίας ἐπὶ τῇ ἐπιδείξει εἰσι-
τηρίου, ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως τοῦ συλλόγου, ἰσχύοντος ἐπὶ ἓν ἔτος, καὶ τιμωμένου διὰ μὲν τοὺς κυρίους δραχ. δώδεκα, διὰ δὲ τὰς κυρίας δραχ. ἑξ. Ἐκτὸς δὲ τῶν τακτι-
κῶν τούτων εἰσιτηρίων ὁ σύλλογος θέλει ἐκδώσῃ καὶ ἰδιαίτερα χάριν τῶν ξένων περιηγητῶν, ὅσοι

(1) Ἀνάγν. πρὸ πάντων τὴν ἐν τῷ ΙΕ' Τόμῳ, σελ. 420 ἐπιστολήν.

ἤθειλον νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ Σολίου.

« Αἱ παραδόσεις ἄρχονται κατὰ τὸ προσεχές φθινόπωρον, ὑφ' οὗ ἐγγραφῶσιν εἰς τὴν εταιρίαν τόσα μέλη, ὅσων ἡ συνδρομὴ ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀναγκαίας δαπάνας· ἡ δὲ ἔσχατος αὐτῶν θέλει ἀγγελθῆ δι' ἰδιαίτερον προγράμματος.

« Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ γίνωσι μέλη τῆς εταιρίας ἀπογράφονται ἐν τῇ παρούσῃ ἀγγελίᾳ· τὴν δὲ συνδρομὴν αὐτῶν θέλουσι καταβάλλῃ ἐπὶ τῇ παραλαβῇ τοῦ ἀποσταλισμένου αὐτοῖς εισιτηρίου.

« Ἐν Ἀθήναις, τῇ 20 Ἰουνίου 1865.

« Ὁ Σόλιος

« Ἀρχιμ. Ἀλέξανδρος Λεκοῦργος. — I. N. Λεβαδέας. — Δ. Σ. Στρούμπος. — Βράϊλας Ἀρμένης. — Μ. Πετιέρης. — Α. Ρ. Ραγκαβῆς. — Δ. Ν. Βεργαδάκης. — Κ. Παπαρήγόπουλος. — Ν. Αραγοῦρης. — Ξ. Λάνδερερ. — Π. Παπαρήγόπουλος. — Γ. Γ. Παπαδόπουλος. — Α. Πάλλης. — Π. Καλλιγᾶς. — Γ. Τερτσέτης. — Ἰω. Σοῦτσος. — Σ. Κουμαρούδης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἐμπορικὴν ἐπιμελητήριον Ἀμβέρσης. — Κατάργησις τῶν τελωνείων. — Συζήτησις τῆς προτάσεως τοῦ Κ. Ζουφροά. Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ. Ἐν Ἐρμουπόλει 1865.

Ἐπιστάσις καὶ ἀναλώμασι τῆς ἐν Ἐρμουπόλει ἐπὶ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἐμπορίου εταιρίης μεταφράσθη καὶ ἐξεδόθη διὰ τύπου τὸ ἀνωτέρω πονηράτιον. Ἰς ἐξάγεται δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς, πρόκειται ἐν αὐτῷ περὶ τῆς καταργήσεως τῶν τελωνείων, τὴν ὁποίαν ἐπιδιώκει καὶ ἡ εταιρία. Ὁ Κ. Ζουφροά ὑπέβαλεν ἐλθεσιν δι' ἧς ζητεῖ ν' ἀποδείξῃ ὠφελιμότητα τὴν κατάργησιν ταύτην ὑπὸ τε τὴν πολιτικὴν, τὴν κυρίως ἐμπορικὴν, τὴν βιομηχανικὴν, τὴν νηυτικὴν καὶ αὐτὴν τὴν ἠθικὴν ἐποψίν. Ἐπειδὴ δὲ ὑπὸ τὰς αὐτάς ἐπόψεις ἐθεώρησε καὶ ἡ ἡμετέρα εταιρία, καὶ μάλιστα ὁ πρόεδρος αὐτῆς, τὸ ζήτημα, ἐπαναλαμβάνομεν μόνους τοὺς περὶ βιομηχανίας λόγους τοῦ Κ. Ζουφροά, διότι αὐτὴν καὶ ἡμεῖς ἔχομεν ἀνάγκην νὰ περιθάλψωμεν, νὰ ὑποστηρίξωμεν καὶ νὰ προάξωμεν. Ἡ βιομηχανία ἀναπτυσσομένη θέλει προσελκύσει, ὡς καὶ ἐσχάτως ἐλέγομεν, τὴν φιλοπονίαν πολλῶν ἀποβλαπόντων σήμερον εἰς δημοσίας θέσεις· καὶ τὴν μὲν κυβέρνησιν θέλει ἀπαλλάξῃ καθημερινῶν ἐνοχλήσεων, πολλάκις δὲ καὶ ἀναγκαιῶν παρεκτροπῶν, πρὸς δὲ τοὺς ἰδιώτας προμηθεύσει πόρον ζωῆς πολὺ ἀνετώτερον καὶ πολὺ πλουσιώτερον τοῦ ἐκ τῶν δημοσίων καὶ, τὸ σπουδαιότε-

ρον, διακρίεσθαι. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς βιομηχανίας θέλει πρὸς τοὺς ἄλλους καταστῆλαι καὶ τὸ φιλοτάραχον πνεῦμα, διότι ὁ ἄπορος συνειθίζει νὰ καταφεύγῃ εἰς ἀταξίας.

Τὸ ἰσχυρότερον ἐπιχείρημα τοῦ Κ. Ζουφροά εἶναι τὸ παράδειγμα τῆς Ἑλβετίας. « Τὸ μέλλον ἐνὸς ἔθνους, λέγει, ἐγκείται εἰς τὴν ἐνέργειάν του, τὴν νοημοσύνην του. Ἡ ἀπόλυτος τοῦ ἐμπορίου ἐλευθερία δύνανται μόνη ν' ἀναπτύξῃ τὰ στοιχεῖα ταῦτα· ἡ προστασία τὰ καταπνίγει· ἡ Ἑλβετία ἄνευ προστασίας κατήρτισε τὴν βιομηχανίαν τελειοτέραν παρὰ πᾶν ἕτερον ἔθνος, ἂν καὶ οὐδὲν ὕλικόν στοιχεῖον ἐκέκτητο ἐξ ὧν θεωροῦνται ἀναγκαιὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς βιομηχανίας. Δὲν ἔχει σίδηρον, δὲν ἔχει γαιάνθρακα, δὲν ἔχει λιμένας, δὲν εἶχε σχέσεις, τὰς πρώτας ὕλας λαμβάνει μακρόθεν, καὶ ὅμως τὰ πάντα ἀντικατέστησε διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου. »

Καὶ τῶντι, ἡ Ἑλβετία οὔτε πολυάριθμος, οὔτε πολύφορος εἶναι· καὶ ὅμως διὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς βιομηχανίας πάντες οἱ κάτοικοι αὐτῆς κατεσκεύασαν καὶ κατασκευάζουσιν ἐκυτοῖς περιουσίαν, οὐχὶ μὲν πλούσιαν, ἀλλ' ἐπαρκῆ. Διὰ τοῦτο οἱ Ἑλβετοὶ τάσσονται μετὰ τῶν εὐδαίμονεστάτων λαῶν τῆς Εὐρώπης. Ὁ σοφὸς Σολωμὼν εὐχόμενος πρὸς Θεὸν ἔλεγε τὰ ἀξιολογηθέντα ταῦτα· « Πλοῦτον δὲ καὶ πενίαν μὴ μοι δῶς, σύνταξον δέ μοι τὰ δέοντα καὶ τὰ αὐτάρκη. » Τοῦτο γίνεται ἐν Ἑλβετίᾳ.

Ἀξιοσημείωτα εἰσὶ καὶ ὅσα προστίθουν ὁ Κ. Ζουφροά διὰ τὴν ἐκ τῶν τελωνείων ἠθικὴν βλάβην. « Τὸ τελωνεῖον, λέγει, ἐθεωρήθη ὡς ἀνάγκη, ἀλλ' ἀνάγκη ἀνάθικος· ἐνθαρρύνει τὴν ἀπάτην, γεννᾷ πρόνομια, φορολογεῖ μερίδα τοῦ ἔθνους πρὸς ὄφελος ἄλλης, ὁ ἐργάτης πρὸ πάντων, ὅστις οὐδεμίαν ἀπολαμβάνει ὠφέλειαν ἐκ τῶν τελωνικῶν ὀκισμῶν πληρόναι τὸ μεγαλύτερον μέρος. Δικταρεῖ τὸ ἐναυσμα τῶν πολιτικῶν διενέξεων, ἐτοιμάζει τοὺς πολέμους, παρεμποδίζει οὕτω τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὴν γενικὴν ἠθικοποίησιν. »

Ἡ πρότασις τοῦ Κ. Ζουφροά συνεζητήθη ζωηρῶς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, καὶ μάλιστα κατεπολεμήθη ὑπὸ τινῶν· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐγένετο δεκτὴ, οὕτω πως καταρτισθεῖσα·

« Τὸ ἐμπορ. ἐπιμελητήριον ἀποφαίνεται τὴν εὐχὴν· τὰ ἐν Βελγικῇ τελωνεῖα ν' ἀρθῶσιν ἐντελῶς, διατηρουμένου τοῦ ἐπὶ τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως τέλους (accise). »

Ἡ Ἑλλάς ἐθέσπισεν ἐσχάτως νόμους θεμελιώδεις, ἐλευθερωτέρους καὶ τῶν ἀγγλικῶν, θελήσασα διὰ τούτου ν' ἀποδείξῃ ὅτι αἰσθάνεται τὴν ἐλευθερίαν καὶ σπεύδει πρὸς τὴν πρόοδον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔθνος· ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ· δὲν ἀρκεῖ ν' ἀγαποῦ-